Annus VI - Vol. VI Die 31 Martii 1914 Num. 5

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

SUMMARIUM

I. *Acta Pii PP. X:* Epistolae, pag. 137. — II. *S. C. Rituum:* De insuetis cultus titulis non adhibendis, pag. 146. — III. *S. R. Rota:* Cameracen. Diffamationis, pag. 147. — IV. *Signatura Apostolica:* Neo-Eboracen. Nullitatis sententiae Rotalis, pag. 165. — V. *Secretaria Status:* Epistolae, pag. 166.

Diarium Romanae Curiae: Avviso di concorso, nomine, onorificenze, necrologio, pagg. 169-172.

ROMAE

TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

MCCCCXIV.

Directio: Palazzo della Cancelleria. — Roma.
Administratio: Tipografia Poliglotta Vaticana. — Roma.

Pretium annuae subnotationis.
Pro Italia, L. 12. — Extra Italiam, L. 15.
Unius fasciculi, L. 1.

« *Bis* fere *in mense* (Commentarium) *prodibit, ac quotiescumque vel necessitas vel utilitas id postulare videbitur* ». (Ex *Commentarii Officialis* ratione, die 29 Octobris 1908 edita).

INDEX HUIUS FASCICULI

(An. VI, n. 5 - 31 Martii 1914)

ACTA PII PP. X.

EPISTOLAE.

PAG.

I. *Ex quo.* - Ad R. P. Clementem a Ss. Faustino et Iovita, praepositum generalem, et universum Ordinem Fratrum Carmelitarum Excalceatorum, tertio pleno saeculo ab honoribus caelitum S. Theresiae tributis. - *7 martii 1914* 137

II. *Ad te Romam.* - Ad R. P. D. Henricum Sibilia, archiepiscopum tit. Sidensem, apud Chilenam Rempublicam Legatum Pontificium, qui, praefati muneris sub exitu, inter ecclesiae praesules pontificio solio adsistens, a beatissimo Patre benevolenti adnumeratur animo. - *22 ianuarii 1914* 145

S. CONGR. RITUUM.

Decretum super insuetos cultus titulos pro ecclesiis et sacris imaginibus non adhibendos. - *28 martii 1914* 146

S. ROMANA ROTA.

Cameracen. - Diffamationis. - *27 ian. 1914* 147

SIGNATURA APOSTOLICA.

Neo-Eboracen. - Nullitatis sententiae rotalis. - *10 ianuarii 1914* 165

SECRETARIA STATUS.

EPISTOLAE.

PAG.

I. Ad R. P. D Antonium Padovani, episcopum titularem Canopitanum, auxiliarem Cremonensem, de constituendo Comitatu perpetuo pro Congressionibus Eucharisticis in Italia celebrandis. - *21 februarii 1914* 166

II. Ad Desideratum card. Mercier, Mechliniensium archiepiscopum, ob pietatis caritatisque specimen, nomine etiam cleri populique, beatissimo Patri exhibitum. - *6 martii 1914* 167

III. Ad R. P. Leonidam Perrin, superiorem collegii Canadensis, occasione vigesimi quinti anniversarii ex quo idem collegium Romae conditum fuit. - *19 martii 1914* 168

DIARIUM ROMANAE CURIAE

I. S. Congregazione dei Sacramenti. *Avviso di concorso* 169

II. Segreteria di Stato. *Nomine, onorificenze* 169

III. Necrologio 172

Annus VI. - Vol. VI. Die 31 Martii 1914. Num. 5.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA PII PP. X

EPISTOLAE

I.

AD R. P. CLEMENTEM A SS. FAUSTINO ET IOVITA, PRAEPOSITUM GENERALEM, ET UNIVERSUM ORDINEM FRATRUM CARMELITARUM EXCALCEATORUM, TERTIO PLENO SAECULO AB HONORIBUS CAELITUM S. THERESIAE TRIBUTIS.

Dilecti Filii, salutem et apostolicam benedictionem. — Ex quo Nostrae humilitatem personae ad fastigium Pontificatus evexit divina benignitas, hoc Nobis pro Apostolico officio cum primis duximus faciendum, ut quandocumque sollemnis se obtulisset occasio ad celebrandos filios Ecclesiae, virtutum splendore, doctrinae laude rerumque gestarum gloria maxime nobilitatos, ea Nos perdiligenter uteremur. Cum enim ad movendos animos multo plus facta quam verba valeant, semper Nobis persuasum fuit, illi proposito, quod urgemus, instaurandi omnia in Christo, non tam hortamenta Nostra conducere, quam exempla eorum, qui studiose in Christum ipsum, imitationis causa, intuentes, eius in se formam sanctitatis mirifice expressissent. Itaque in saecularibus sollemnibus Gregorii Magni, Ioannis Chrysostomi et Anselmi Augustani litteras ad orbem catholicum dedimus, quibus eorum laudes persecuti sumus: similiterque haud ita pridem Caroli Borromaei celebrem commemorationem egimus, tertio exeunte saeculo postquam in Sanctorum numerum est relatus.

Iam sollemnitatem id genus, dilecti filii, inclyto Ordini vestro proximus aprilis allaturus est, quod ipsos trecentos ante annos decessor Noster Paulus V beatorum caelitum honores Theresiae, Matri legiferae,

decrevit: vosque, ut affertur, in generali coetu Ordinis, suscepistis nuper consilium, actuoseque paratis laetabilis facti memoriam sollemnibus sacris ac multiplici gratulantis animi significatione prosequi. Hoc enim-vero Nos admodum probamus, libenterque, totius Ecclesiae nomine, domesticae laetitiae vestrae venimus in partem. Nam commune orbis catholici decus et lumen, idque e praeclarissimis, quibus ipse ornatur, non sane postremum Abulensis Virgo est; quam: « Dominus implevit « spiritu sapientiae et intellectus et thesauris gratiae suae adeo illu- « stravit, ut splendor eius, tamquam stella in firmamento, fulgeat in « domo Dei in perpetuas aeternitates » (*Bull. Canoniz.*). Ita Gregorius XV de Theresia, et verissime quidem, praedicavit: tanta enim tamque utilis ad salutarem christianorum eruditionem fuit haec femina, ut magnis iis Ecclesiae Patribus et Doctoribus, quos memoravimus, aut non multum aut nihil omnino cedere videatur.

Etenim ad caeleste magisterium, quod gessit, sanctae disciplinae, mirum in modum ipsa eam natura conformavit. Singularis erat et acies mentis et magnitudo benignitasque animi et iudicii constantia et rerum hominumque prudentia, nec minus iucunditas ingenii et morum suavitas, quae omnium illi animos conciliaret. Sed multo admirabiliora his naturae bonis illa erant supra naturam. Non paucos quidem vitae sanctimonia divinarumque rerum scientia praestantissimos viros haec habuit aequales - adeo ut illa Hispaniae catholicae aetas aurea recte nominari possit -; at quibus, ex eo numero, consiliariis aut familiaribus uti consuevit, eorum omnium in se virtutes et charismata cumulasse dicenda est.

Longum profecto est et alienum proposito, si, quaecumque in hac femina eluxerunt, persequi omnia scribendo velimus; sed tamen non-nulla de virtutibus eius vobis proponere, dilecti Filii, quae et ipsi non sine fructu recolatis, et per vos christianus populus addiscat, valde his temporibus opportunum arbitramur.

Ac primum omnium, cum videmus, quae modulum rationis humanae superant quaeque angustum sane naturae gyrum excedunt, ea nunc a tam multis temere negligi, aut etiam pervicaciter, ut nulla, contemni, iuverit recogitare quanta Theresiae fuerit Fides. Quae cum sit *sperandarum substantia rerum,* id est quasi radix quaedam in homine divinae ac caelestis vitae et fundamentum quo tota christianae perfectionis tamquam fabricatio nititur, mirabile est quomodo haec ex fide viveret, et sola fides omnia ipsius consilia, verba, factaque gubernaret. Ecclesiam igitur, magistram veritatis, nemo obedientius coluit, nemo doctrinis eius adhaesit firmius: atque non modo nec haereticorum fallaciis nec diaboli

insidiis unquam commoveri potuit; sed etiam scriptum reliquit, si aut aliquis angelus aut missa de caelo vox quid sibi nuntiaret credendum quod cum Ecclesiae doctrina parum congrueret, nequaquam se fuisse crediturum. Quare paratissimam scimus fuisse millies mortem oppetere, si opus esset ad defensionem fidei: neque enim quicquam ei erat tam perspicuum atque evidens, quam christianorum veritas dogmatum; quae quidem quo humanae mentis acumini impenetrabiliora erant, eo vehementius in ea Theresiae assensus ferebatur.

Itaque ad Sacramentum augustum cum accesserat, sic animo affici videbatur, quasi in contemplatione tanti mysterii toto pectore conquiesceret: nempe, ut idem Gregorius decessor Noster ait, « Domini nostri « Iesu Christi corpus in sanctissima Eucharistia mentis oculis adeo clare « intuebatur, ut assereret nihil esse quod invideret eorum beatitudini qui « corporeis oculis Dominum conspexissent » (*Bull. canoniz.*). Ac merito suae fidei consecuta etiam est, ut arcana Dei, vel altissima omnium longissimeque ab hominis intelligentia sensuque disiuncta, cum penitus, quoad humana mens in hac mortali concretione potest, introspiceret, tum percommode interpretando explanaret: in quo non absurde iis, quibus magistris pietatis utebatur, visa est comparanda cum Moyse, cui licuit alloquio aspectuque Dei ipsius frui.

Hoc tantum Fidei donum quam vehementer cuperet cum ceteris, qui carerent, communicare, quis ignorat? Nondum e pueris excesserat cum statuit deliberavitque traiicere in Africam, feris eis gentibus « Christum datura aut sanguinem » (*Hymn. Breviar.*). Quod cum nequicquam tentasset, miseram ethnicorum et haereticorum sortem, usque dum vixit, deflere, sancteque invidere iis qui animos hominum ab errorum vitiorumve tenebris ad lucem veritatis vel virtutum traducerent. Verum, si muliebris sexus et vitae condicio sibi ad apostolicum munus erant impedimento, Eliae tamquam induta spiritu, *apostolatum* quem vocant *precum* et *paenitentiae* instituit. Propterea, quam prohiberetur fidei propagandae dare operam, eam omnem eo contulit, ut evangelica strenue sequeretur consilia, quippe non dubitans, quin suis precibus, quibus christiani nominis incrementum et animarum salutem flagitabat, maius apud Deum pondus commendationis ex innocentioris vitae instituto accederet. Denique studium, quo flagrabat, tuendae vulgandaeque christianae doctrinae inde etiam apparet, quod plurimi *catechismum* faciebat, neque alium librum malebat filiae suae in manus crebro sumerent studioseque lectitarent.

Illud quoque est in praecipuis Theresiae laudibus maximeque tam alieno saeculi more praedicandum, singulari eam pietate Iesum Dominum

coluisse. Dolendum est enim id vulgo oblitterari, quod Apostolis, quaerentibus qua via ad Deum contenderent, Christus respondit: *Ego sum via, veritas et vita. Nemo venit ad Patrem, nisi per me.*[1] Id scilicet *Quietistae* qui tunc appellabantur, item ut quidam huius memoriae novatores, oblivioni dabant; sed alte in mente et in animo huius virginis insidebat. Ergo, quae accepisset a Deo beneficia, Christo tribuere; quicquid a Deo exspectaret boni, a Christo exspectare; Christum unice vel magistrum ad conformandos mores, vel ducem ad ascendendos divinae contemplationis gradus habere; qui de Christo ita sentirent, eos beatos dicere; miserrimos vero, utpote Fidei expertes, qui contra. Ab his autem sensibus non sane ratio vivendi discrepabat: neque enim aliud summa semper contentione studuit, nisi ad Iesu Christi exemplum vitam exigere, eiusque magis ac magis in se effingere imitando imaginem, ut iure illud usurparet Apostoli: *Mihi vivere Christus est, et mori lucrum.*[2]

Talem vivendi praeceptorem cum sibi propositum haberet, mature abdicare terrena omnia didicit, diligenterque tum vel minimas animi eluere maculas, tum ornamenta virtutum consectari. Itaque sensim ad eam Domini sui similitudinem pervenit, ut quicquid Ipse, cum aevum mortale ageret, aerumnarum, sollicitudinum dolorumque passus esset, id omne Theresia itemque solatia Eius et gaudia, intima caritatis communicatione, sentiret. Quae caritas cum ita inflammet animum, ut aciem quoque mentis illustrando exacuat, singulari Dei munere huic contigit, ut non modo Christi Hominis perfectas cumulatasque virtutes perspiceret, sed etiam inaccessa Verbi penetralia contemplando attingeret, dignaque fieret, cui non pauca Trinitatis augustae aperirentur arcana et quae Filium Dei audiret cum sibi diceret: *Deinceps ut vera sponsa meum zelabis honorem; iam ipse sum totus tuus et tu tota mea.*[3]

Huius foederis quam diligenter servarit officia, nihil attinet disserere: cognitum est eam, cum antea non quae sua essent, sed quae Iesu Christi, consuevisset quaerere, postea usque ad extremum spiritum iam non sibi vixisse, sed Christo. Sed omnino est animadvertendum, quemadmodum, maiori Sponsi gloriae studens, sese erga illa duo praesertim gesserit, maxima ex omnibus, quae infinitus Iesu amor invenit, quaeque, utpote ex animo vel supremum decedentis vel in cruce dormientis profecta, debent optimo cuique esse carissima: Eucharistiam dicimus et Ecclesiam.

[1] Io., XIV, 6.
[2] *Philip.*, I, 21.
[3] Bulla Canoniz.

Nam quis magnificentius umquam Dei laudavit sapientiam et benignitatem, qui, tali Sacramento condito, incredibili modo et sese exiguitati Nostrae accommodasset, et suae caritati satisfecisset, et sacrificium, quo semel humani generis salutem redemerat, in perpetuum prorogasset? Quis Panem Angelorum appetivit ardentius? Quo enim tempore hanc mensam ipsi boni haud ita saepe frequentabant, quotidie Theresia ad eam accedebat, et quidem tam cupide, nulla ut vi, ne si obstaret quidem gladiorum seges, a divina dape prohiberi posse videretur. Quis cum homines cerneret tam se in hoc Sacramentum aut negligentes exhibere aut impios, indoluit vehementius? Quis iniurias huic mysterio immensae caritatis illatas studiosius compensavit? Quod ipsum ut suae quoque alumnae summo cum studio facerent, hortari eas non desiit. Atque haec aliquando, quasi non ferens nimiae aegritudinis morsum, supplex clamabat ad Deum, ut aut improbitati tantae hominum ingratissimorum celeriter finem imponeret, aut orbem terrarum funditus everteret.

Communem vero christianorum matrem quanto opere dilexit! quae affirmabat neminem posse amare Deum ex animo, quin, uti Iesu Christi gloriam, ita Sponsae eius incrementa quaereret. Quantum Ecclesiae in rebus omnibus, deditissimae filiae more, profitetur obsequium! Quam divinis effert laudibus datam Ecclesiae a Christo eius auctore potestatem! Etenim, si non - ut potest rem specie tenus aestimantibus videri - nimium, certe mirum est, tam Spiritus Sancti donis ornatam feminam, quae divinae maiestatis consuetudine quasi familiariter frueretur, tanti fecisse ea divinae gratiae adminicula, quae sacramentalia vocantur, ut pro iis atque adeo pro minimo Ecclesiae sanctae ritu vel millies emori paratam se diceret. Ut autem erat acris iudicii et caelestis sapientiae plena, non eam sane illud fugit vel secundas vel adversas Ecclesiae res, magnam partem ab ipsius administrorum pendere moribus, multoque plus ad animarum salutem unum proficere sacerdotem qui recte in officiis suis ambularet, quam plurimi qui claudicarent. Quare, cum dolet non sine lacrimis quod videt Ecclesiam tantis iactari fluctibus tamque multos in sempiternum interitum ruere, simul et vitae austeritate corporisque castigatione multiplici et humilium assiduitate precum a Deo contendit, ut affluat Ecclesia sacerdotibus, qui probe doctrina ac virtutibus idoneis instructi, sic aliorum saluti serviant, ut suae non capiant detrimentum.

Nec vero satis Theresia habuit ipsa per se in commune prodesse; sed - quae natura caritatis est, ut beneficam vim suam in quam plurimos possit, effundat - alios sibi ascivit adiutores, quos deinde insti-

tuti sui ac studii heredes relinqueret. « Postquam mirabili victoria carnem « suam perpetua virginitate, mundum admirabili humilitate et cunctas « adinventiones diaboli multis maximisque virtutibus superasset, excel- « siora moliens et virtutem sexus animi magnitudine supergressa, accinxit « fortitudine lumbos suos et roboravit brachium suum et instruxit exer- « citus fortium, qui pro domo Dei Sabaoth et pro lege eius et pro man- « datis eius armis spiritualibus decertarent » (*Bull. canoniz.*). Concitata enim duplici Eliae spiritu, divinitusque cum altero parente vestro, Ioanne, conspirans, illustrem Ordinem, cui nomen dederat, ad veterem disciplinae severitatem revocare aggreditur. Magnum sane propositum atque ad peragendum perdifficile; quod eam tamen feliciter, opinione celerius, assecutam esse nemo ignorat. Itaque, Theresiae maxime opera, licuit per id tempus ingentem admirari hominum multitudinem qui, cum ex agitatione communis vitae ad vacandum Deo secessissent, duro quidem vivendi genere at multa caelestis contemplationis suavitate mollito, priscos illos Carmeli et Thebaidis anachoretas aemularentur, iidem vero quicquid contemplando didicissent conducibile ad aeternam vitam, id omne deinceps vel paenitentiae et precum apostolatu quem diximus, vel actuosa sacrorum perfunctione munerum cum aliis communicarent. - Equidem iam pridem novimus, dilecti Filii, non vos a virtute maiorum discedere, multoque minus degenerare a Theresiae spiritu: diu enim fuit Nobis cum Ordine vestro domesticus usus et consuetudo. Nunc autem, cum opportunitas datur, libet palam aperteque magnam eam profiteri benevolentiam, qua tantae Matris tum filias tum filios merito complectimur. Et vero institutum vitae numquam satis laudandum illae tenent, quae mundi opibus, laudibus deliciisque nuditati Crucis posthabitis, cum sese in silentia sacri recessus abdiderint, ad aram christianae paenitentiae igne caritatis, gratae Deo victimae, absumuntur; atque, ignotae huic saeculo, saeculi tamen salutem interdiu noctuque implorare non cessant. Nec minus ii probandi sunt religiosi viri, qui non adeo in divinarum rerum contemplatione versantur, nihil ut tribuant actioni vitae, sed, utrumque rite et ordine insistentes, bonum Christi odorem, quem in suis claustris magnarum virtutum exercitatione collegerint, foras in communem fructum diffundere consueverunt. Quare vos, dilecti Filii, hanc duplicem in vita rationem et contemplandi et agendi, more institutoque Patrum vestrorum, non modo retinebitis constanter, sed efficietis etiam, ut vigeat semper in vobis et floreat. Nunc enim maxime, si umquam alias, talibus Sacrorum administris indiget Ecclesia, qui utraque laude abundent, intimae cum Deo coniunctionis sollertisque erga homines caritatis, quales nimirum Theresia mater cum primis expetebat.

Postremo, quoniam rerum novarum cupido, quae nimio plus hodie dominatur, in ipsum asceticae et mysticae disciplinae campum invasit, nemo non videt quanti referat in hoc duplici genere ea religiose custodire quae Theresia docuit. Namque « adimplevit eam Omnipotens spi- « ritu intelligentiae, ut non solum bonorum operum in Ecclesia Dei « exempla relinqueret, sed et illam caelestis sapientiae imbribus irrigaret, « editis de mystica theologia aliisque etiam multa pietate refertis libellis » (*Bull. Canoniz.*). Quos quidem qui perlegerit, is profecto ad vitam sancte instituendam nihil praeterea documenti desideret. Hic enim praeclara magistra pietatis tutam demonstrat viam inde a rudimentis vitae christianae ad absolutionem perfectionemque virtutis proficiendi; hic rationes accurate tradit perquam accommodatas ad animi vel corrigendas pravitates vel sedandas perturbationes vel labes abstergendas; hic denique legenti, quaecumque sunt virtutum incitamenta, suppeditat. Atque haec omnia explicans, non modo insignem ostendit rerum divinarum scientiam, sed etiam aperte indicat naturam omnesque latebras et recessus humani animi penitus sibi esse cognita. Ex hac autem tanta cognitione infirmitatis humanae, quae nimium quam debuit flectere tenerum pectus ad misericordiam, eoque magis ex ardore caritatis illa repetenda est vis orationis et suavitas, quae mirifice ad permovendos animos valet, ut pulchre decessor Noster fel. rec. Leo XIII de Theresiae scriptis affirmavit: « Inest in ipsis vis quaedam, caelesti quam humanae propior, « mirifica emendatrix vitae, ut omnino cum fructu legantur, nec ab iis « solum qui aut animis regendis student aut diviniorem vitae sanctimo- « niam appetunt, sed plane ab unoquoque homine qui de officiis, de vir- « tute christiana, hoc est de salute sua cogitet paullo diligentius ».[1] Iam vero, quod ad mysticam theologiam attinet, supremas illas quasi regiones spiritus tanta cum libertate peragrat disputando, ut ibi, tamquam in suo regno, habitare videatur. Nullum est enim huius disciplinae arcanum, quod non acute rimetur, ac per omnes gradus contemplationis assurgens, in sublime fertur adeo, ut nisi qui divinas affectiones animi expe riendo noverint, non assequi eam possint; et tamen nihil exponit quod non ex intima theologia catholica petitum sit, exponit autem tam commode tamque perspicue, ut nobilissimi eius aetatis doctores admirarentur, quae de mystica theologia Patres Ecclesiae passim et obscure tradidissent, ea concinne in unum corpus ab hac virgine esse redacta. Nobis autem, in hac re considerantibus errores horum maxime temporum, illud admodum notatu dignum videtur, quod Theresia in motibus

[1] Epist. ad M. Bouix e S. I., die 17 Martii 1883.

animi mysticis non modo accurate distinguit inter id quod humanum et quod divinum est, acuteque intelligentiae ac voluntatis partes describit, sed etiam iis ipsis motibus perpetuo vult virtutum omnium exercitationem comitari. Docet enim: gradus orationis quot numerantur, veluti totidem superiores in christiana perfectione ascensus esse; imo hominis in oratione progressus hac una re maxime cerni, si religiosius officia servet, moresque sanctius conformare studeat; quo denique magis quis Deo mystice *uniatur*, eo ferventiorem ipsius fieri erga alios caritatem, magisque de animarum salute sollicitam. - Haec omnia qui reputarit, intelliget quam recte quotquot de rebus scripsere tam arduis Theresiam uti magistram coluerint et secuti sint, et, quod maius est, quam iuste Ecclesia huic virgini honores qui Doctorum sunt, deferre consueverit, comprecans publico ritu Deum « ut caelestis eius doctrinae pabulo « nutriamur et piae devotionis erudiamur affectu ». Atque utinam qui de psychologia, ut aiunt, mystica nunc disserunt, a vestigiis tantae magistrae non discedere, aliquando animum inducant!

Habetis, dilecti Filii, praecipua quaedam de sanctae Theresiae laudibus; quae quidem, divulgata per vos, non parum posse videntur et ipsius in populo augere cultum, et sacris saecularibus, quae acturi estis, addere celebritatem. Optabile enim est eam apud omnes bonos notitia et veneratione florere « quae - ut ex his quae strictim diximus, liquet - « tamquam splendidissimum Carmeli sidus effulsit, et catholicam Ecclesiam tum angelicae vitae virtutibus, tum caelestis sapientiae documentis, tum etiam laeta prole, tantae matris et magistrae exempla fideliter persequente, illustravit ».[1] - Ea vero sollemnia quo vobis aliisque fructuosiora eveniant, plenariam peccatorum veniam, quater anno MCMXIV vertente, concedimus omnibus, qui, cum usitatis Ecclesiae praescriptionibus satis fecerint, sive singulatim, sive catervatim, unam ex iis aedibus adeant, quae infra scriptae sunt:

vel aedem Carmelitarum Abulae, quo loco S. Theresia nata est;

vel Abulensem Carmelitarum Excalceatarum, ubi emendandi sui Ordinis initium fecit;

vel Carmelitarum Calceatarum Abulae, quo loco diu commorata est;

vel Carmelitarum Excalceatarum Albae, ubi sacrum eius corpus requiescit.

Praeterea Indulgentiam item plenariam semel iis tribuimus qui quamlibet aedem aut publicum vel semipublicum oratorium prioris,

[1] Leo XIII Epist. ad Ep. Salmanticensem, *10 oct. 1882*.

alterius tertiique Ordinis Carmelitarum per eos dies celebraverint, quibus contigerit triduanas vel novendiales supplicationes in iisdem aedibus aut oratoriis haberi.

Caelestium interea munerum auspicem paternaeque benevolentiae Nostrae testem, tibi, dilecte fili, alumnisque sanctae Theresiae universis apostolicam benedictionem amantissime impertimus.

Datum Romae apud sanctum Petrum die VII mensis martii, in festo S. Thomae Aquinatis, anno MCMXIV, Pontificatus Nostri undecimo.

PIUS PP. X

II.

AD R. P. D. HENRICUM SIBILIA, ARCHIEPISCOPUM TIT. SIDENSEM, APUD CHILENAM REMPUBLICAM LEGATUM PONTIFICIUM, QUI, PRAEFATI MUNERIS SUB EXITU, INTER ECCLESIAE PRAESULES PONTIFICIO SOLIO ADSTANTES, A BEATISSIMO PATRE BENEVOLENTI ADNUMERATUR ANIMO.

Venerabilis Frater, salutem et apostolicam benedictionem. — Ad te Romam brevi rediturum mens provolat Nostra, studiosae memor voluntatis qua pontificii legati partes ita explevisti, ut amicitiae necessitudines Nos inter et Chilenam Rempublicam arctiores fructuosioresque in dies effeceris. Haud enim obscura, haud ignota Nobis animi, ingenii consiliique tui documenta: libetque, sub exitu muneris quo per spatium quinquennio maius te Nobis egregie probasti, merita tibi eaque publica laudis testimonia hisce impertiri litteris. Nihil sane diligentiae debitae in te desiderari contigit: plurimum fuit quo de religione ac de omni exquisitiore humanitate bene merueris. Ceterum de te, de tua virtute non dissimile iudicium facere novimus cives, ex omni ordine, recte sentientes, in primisque viros praeclarissimos qui Chilenae Reipublicae praesunt amplissimumque Episcoporum coetum. Quod si, ea proh dolor! sunt tempora, non defuerunt qui prorsus immemores religionis urbanitatisque cultus quo Chilensium nomen tantopere inclaruit, vel Apostolicae Sedi minus sincere adhaerentes, eo usque pervenerint ut tecum calumniose contumelioseque agerent, id facinus illico expiarunt erumpentes bonorum omnium expostulationes reprobationesque, et obsequentissimarum in te significationes voluntatum. Consilium quidem Nobis est, Venerabilis Frater, solerti opera tua vel posthac utendi, cum, ubi tempora expetierint, te ad altiora vocaverimus. Interim, ne insigne tibi desit

benevolentiae Nostrae testimonium probataeque praemium navitatis, te adsciscendum decrevimus inter Ecclesiae praesules qui pontificio adstant proxime Solio. Accedat demum apostolica benedictio, quam caelestium auspicem gratiarum, tibi ex animo impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XXII ianuarii MCMXIV, Pontificatus Nostri anno undecimo.

PIUS PP. X.

SACRA CONGREGATIO RITUUM

DECRETUM

SUPER INSUETOS CULTUS TITULOS PRO ECCLESIIS ET SACRIS IMAGINIBUS NON ADHIBENDOS.

Nuper a sacra Rituum Congregatione exquisitum fuit: « An ecclesia « dicari possit sacratissimo Cordi Iesu eucharistico eiusque tituli Imago « seu Statua in altari maiori collocari? ». Et sacra eadem Congregatio respondendum censuit: « Episcopus Ordinarius loci in casu substituat « titulum liturgicum tam pro ecclesia quam pro Imagine seu Statua « cum respectivo festo die propria recolendo et Officio adprobato, « ex. gr. Ssmi Redemptoris, vel sacratissimi Cordis Iesu, aut Ssmi Cor- « poris Christi, etc.: iuxta alia ipsius sacrae Congregationis responsa « in similibus casibus: quae omnino consonant praescriptioni sa. me. « Pii Papae IX diei 13 ianuarii 1875 et decreto S. Universalis Inquisi- « tionis feriae IV 27 maii 1891: servatis de cetero quoad sacras ima- « gines seu statuas decreto Tridentino sess. 25, *de veneratione sanctorum « et imaginum*, et Constitutione fel. rec. Urbani Papae VIII *Sacrosancta « Tridentina*, 15 martii 1642 (Decr. S. R. C. n. 810) ».

Atque ita rescripsit et servari mandavit, die 28 martii 1914.

Fr. S. CARD. MARTINELLI, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Ep. Charyst., *Secretarius.*

Decreto S. U. I. feria IV 27 maii 1891 per litteras diei 30 eiusdem mensis et anni communicato sacrae Rituum Congregationi, sancitum fuit: « Nova emblemata « sacratissimi Cordis Iesu in Eucharistia non esse ab Apostolica Sede approbanda. « Ad fovendam fidelium pietatem satis esse imagines Ssmi Cordis Iesu in Ecclesia iam « usitatas et adprobatas; quia cultus erga Ssmum Cor Iesu in Eucharistia non est « perfectior cultu erga ipsam Eucharistiam, neque alius a cultu erga Ssmum Cor Iesu ». Insuper ad memoriam et normam revocata fuit praescriptio sa. me. Pii Papae IX diei 13 ianuarii 1875, nempe « monendos esse fideles, etiam scriptores, qui ingenia sua « acuunt super iis aliisque id genus argumentis quae novitatem sapiunt, ac sub pie- « tatis specie insuetos cultus titulos, etiam per ephemerides, promovere student, ut « ab eorum proposito desistant ac perpendant periculum quod subest pertrahendi « fideles in errorem etiam circa Fidei dogmata, et causam praebendi Religionis « osoribus ad detrahendum puritati doctrinae catholicae ac verae pietati ».

SACRA ROMANA ROTA

CAMERACEN.

DIFFAMATIONIS.

Pio Pp. X feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno undecimo, RR. PP. DD. M. Lega, Decanus, Ponens, *Guilelmus Sebastianelli et Seraphinus Many, Auditores de turno, in causa* Cameracen. – Diffamationis, *actore* D. Iulio Lemire, *sacerdote dioecesis Cameracen., repraesentato per legitimum procuratorem advocatum Vincentium Sacconi, contra DD.* Henricum Delassus *et parochum* Beck, *conventos repraesentatos per legitimum procuratorem adv. Nazarenum Patrizi, die 27 ianuarii 1914, sequentem definitivam sententiam protulerunt.*

Iulius Lemire, sacerdos dioecesis Cameracen., populi Orator (député) in publicis Galliae comitiis, actione iniuriarium prosecutus est dominum Henricum Delassus, sacerdotem moderatorem ephemeridis *La Semaine religieuse du diocèse de Cambrai*, et dominum Beck, parochum loci Arneke, eiusdem dioeceseos: sed non eadem de ratione utrumque in ius rapuit.

Etenim adversus Delassus triplex caput *iniuriarum ex diffamatione* deducit:

1) quia hic in dicta ephemeride, die 20 mensis maii documentum edidit quo asserebatur sacerdotem Lemire fuisse expunctum ex albo canonicorum ad honorem inscriptorum inter canonicos cathedralis ecclesiae Bituricensis, et hoc contra veritatem;

2) quia eum uti censura suspensionis publice mulctatum per eamdem ephemeridem in fasciculis dierum 20 et 27 maii et 10 iunii 1911 denunciavit, quippe in publica taberna biberat et manducaverat, stipatus caterva suorum electorum, eius invitatione ibi adunatorum, ita spernens et violans statuta dioecesana, vetantia clericis bibere et manducare intra fines suae paroeciae in publica taberna sub poena suspensionis ipso facto incurrendae;

3) quia de eo in ephemeride diei 10 iunii 1911 asserere non dubitavit, ipsum suum sacerdotalem decorem iampridem a se abiecisse, imo proculcasse, scribens: « Quant à son honneur sacerdotal il y a longtemps « que Mr l'abbé Lemire en a fait litière ».

Adversus parochum Beck conquestus est *de iniuriis,* quippe eum prohibuit publice, seu coram frequenti populo, a Sacro faciendo in parochiali ecclesia. Cum enim recurrente die festo divi Gowaert peregrinorum ingens concursus ad oppidum Arneke haberi soleat, etiam dominus Lemire pro suo more huc se contulit, die 7 maii 1911, et petiit in ecclesia parochiali Sacrum facere, adstante magno peregrinorum numero.

Ast parochus ei Missam dicere prohibuit, quam, ait, nonnisi cum magno fidelium scandalo celebrare inibi potuisset iste sacerdos, propter ea quae acciderant in oppido, ante unum annum, occasione electionis dñi Lemire in populi oratorem.

Haec est materia querelarum: et curia Cameracen. iam edidit sententias, quibus actione iniuriarum et diffamationis impeti non posse conventos edixit. Inquam sententias: quia duas protulit sententias, seu alteram in causa Lemire-Delassus die 8 februarii 1913 editam; alteram in causa item diffamationis Lemire-Beck, eadem die 8 februarii 1913 editam. Distinctas enim voluit ista curia esse iudiciales pronunciationes, quia distinctum erat caput querelae in utrumque conventum.

Penes H. S. O. e contra, pro more, duplex erit tantum rogandi formula, cui sacrum Tribunal respondebit, dans sententiam definitivam.

Praeterea curia Cameracen. consideravit quoque actionem iniuriarum sub aspectu poenali, seu an locus esset prosecutioni poenali adversus reos conventos, quam nullimode poenalem actionem in istos urgeri posse edixit, hanc ne expetente quidem Promotore Iustitiae.

Rogandi formulae ab Actore per suum procuratorem concordatae in quaestionem adducunt tantummodo actionem civilem diffamationis et iniuriarum, seu ad indemnitatem: eidem vero, integrum erat, uti indulgent sacri Canones, instituere etiam actionem poenae persecutoriam, quam ex officio instituendam non esse censuerunt RR. Domini de Turno.

Proinde, hodierna controversia hisce dubiis continetur:

1. *An constet de iniuria et damno illato famae dñi Lemire a paroco loci Arneke, ita ut sit locus refectioni damnorum, in casu?*

2. *An constet de diffamatione et damno dato a dño Delassus domino Lemire, ita ut sit locus refectioni damnorum et reparationi in casu?*

In solutionem prioris dubii praeterea ad *factum* quod spectat, Domini advertendum esse dixerunt, in Actis a parocho et ab eius coadiutore ita exponi facti adiuncta querelae obiecta. Narrant, videlicet, tantummodo pridie diei Dominicae, seu die 6 maii 1911, certum rumorem spargi coepisse in vulgum, dñum Lemire adventurum sub mane et libenter occasionem esse arrepturum S. Missam celebrandi ut se suaque gesta cohonestaret sacro ritu.

Equidem recurrebat anniversaria dies, qua dñus Lemire electus fuerat populi orator et inter pocula et in concionibus popularibus hic alte conclamavit et commendavit politica placita, quae fidelibus catholicis et in primis sacris praesulibus maxime displicebant, utpote adversa sanae doctrinae catholicae et communi bono Ecclesiae in Gallia.

Ac insuper idem dñus Lemire in aula oratorum populi non semel verba protulerat, quae graviter fidelium mentes offenderant: sic initio anni 1911, placitis hodiernis in re religiosa et philosophica deberi non tantum tolerantiam, sed etiam obsequium: « Si nous sommes d'accord « sur le respect mutuel de nos convictions religieuses et de nos opinions « philosophiques, nous aurons fait un pas énorme pour la pacification « de ce pays » ait, cumque interrupisset orator populi Talamas: « La libre « pensée doit être respectée aussi », sic respondit dñus Lemire: « Je ne « vous ai jamais dit que je ne respecte pas la libre pensée ». Quae verba profecto sunt absona et maxime scandalosa.

Item, die 2 octobris anni 1910, paratum fuit in honorem dñi Lemire eiusque amicorum, qui in recentibus electionibus politicis victoriam retulerant, magnum convivium *democraticum* in oppido *Hazebrouck*: porro, ut retulit ipse archiepiscopus Delamaire, coadiutor illmi archiepiscopi Cameracen.: « Après ... le scandaleux banquet du 2 octobre, je « considère de plus en plus sa présence au Parlement comme un

« malheur ». Quod convivium, animadverterunt Dómini, ex parte domini Lemire eo magis scandalosum fuisse quod hic sacerdos convivio interfuerit aperte violans statuta dioeceseos Cameracen.

Praeterea die 5 februarii anno 1911, alterum convivium paratum est in oppido Hazebrouck a sic dicto *Congrès de l'Union des Sociétés de Gymnastique du Littoral,* cui dñus Lemire interfuit cum aliis, inter quos plures sectae massonicae addicti, et in quo dictus sacerdos Lemire veneranda Christi verba in sensum alienum et profanum detorquens, admirationem omnium commovit: dixit enim: « Le Christ a été le pre-« mier anticlérical, quand il a dit: " Rendez à Dieu ce qui est à Dieu, « et rendez à César ce qui est à César „. Par là-même il a séparé la « religion de la politique. Il y a une parole sur laquelle nous ne prê-« chons pas assez: " Je suis venu au monde pour apporter la vie, et je « veux que la vie circule sur la terre „. Oui, vous avez raison, mon-« sieur Vachmar, le Christ serait aujourd'hui avec les gymnastes, parce-« que ceux-ci recèlent une vie plus large et plus généreuse ». Quibus omnibus addenda est nova violatio publica et notoria statutorum Cameracensium, uti supra.

Denique in ipso pago Arneke, die 2 maii 1910, paucis diebus ante electiones politicas, dñus Lemire in collatione (conférence) quam habuit, plura dixit sensui catholico contraria et piarum aurium offensiva, v. g. in Republica Gallicana nullum esse discrimen inter scholas liberas, idest catholicas, et scholas publicas, idest sic dictas neutras; libros scholasticos, quos damnaverant episcopi, nil continere quod sit reprehensione dignum; famosas inquisitiones (inventaires) in bona ecclesiastica non fuisse ex parte gubernii nisi actus conservatorios; et alia huiusmodi ex quibus ortum est grave fidelium scandalum.

Die 8 maii qui dies erat electionum, in eodem pago Arneke, ipse, tempore Missae et prope ecclesiam parochialem, aliam collationem habuit in qua disseruit de bonis et malis ephemeridibus, ad confutanda ea, quae vicarius parochialis paulo antea, hoc ipso die, de iis ephemeridibus inter Missarum celebrationem, de mandato Ordinarii, explanaverat; quod pariter graviori scandalo fidelibus fuit.

Perpendentes curatus eiusque coadiutor, quam gravem iacturam in sensu catholico fidelium, quam grave scandalum peperisset praesentia huiusmodi sacerdotis solemniter in ecclesia sacram Hostiam litantis: quumque ex alia parte tempus non suppetiisset pro admonenda curia Cameracen. ut iussa daret ad rem necessaria, cogitarunt de opportuno modo, quo sine admiratione fidelium evitaretur huiusmodi inconveniens. Vicarius coadiutor, de consensu sui parochi, consilium coepit

adeundi publicam stationem viae ferratae, sub hora qua dictus sacerdos adventurus erat, eo consilio admonendi ut abstineret a Sacro faciendo in ecclesia parochiali, quod commode facere ei fas erat in ecclesia Hospitii, ubi omnia ad hoc erant parata. Reapse die dominica a mane vicarius coadiutor ad stationem viae ferratae se contulit.

Ast malo fato, uti narratur, sacerdotis aliorumque viatorum adventus serius habitus est quam horarius statutus ordo ferebat: quare vicarius aliis negotiis incumbere coactus, istius sacerdotis adventum exspectare non valuit.

Verum neque hoc adiunctum praevidere praetermiserunt in antecessum curatus eiusque coadiutor, atque huic ut occurrerent, statuerunt omnes sacras vestes et supellectiles armariis occludere, et clericos admonuerunt, ne dño Lemire expetenti missam celebrare, obviam irent aut operam darent.

Cum hic advenit, statim ecclesiam parochialem petiit atque parocho invenit se calefacientem in quodam cubiculo ecclesiae continenti. Eum salutat amice sac. Lemire, manus porrigens prout de more inter amicos: ast parochus ne salutationi quidem respondit, neque oculis annuit, eo proposito ut sacerdos Lemire ab ecclesia ei recedendum esse intelligeret.

Ast hic sacrarium ingressus est quaerens sacras vestes et supellectiles pro Sacro litando, quas non inveniens, exspectavit ad sacrarium redire quemdam sacerdotem interim Missam celebrantem a quo istas mutuaretur.

Hoc pacto ei res successisset, et vestem induere aggressus est: ast clericus non aderat qui celebranti inserviret vel alia deerant S. Sacrificio necessaria: quare Lemire pene ad dimidiam horam cunctatus est et quum non sine indignatione percepisset se ita impediri a Missa celebranda, sacras vestes deposuit, ipsum parochum interpellaturus an revera ei fas non esset Missam celebrare.

Parochum invenit in choro sedentem, circumdatum fidelibus peregrinis Missam audientibus, et cum interrogasset parochum utrum sibi fas esset Missam dicere, iste primo respondit: « Adi vicarium », at, insistente sac. Lemire, ut parochus responderet, hic rotundis verbis respondit: « Non ».

Factum hisce in adiunctis ex se publicum, per ephemerides vulgari coepit, cum querelis quas Lemire movebat adversus parochum ei tantam iniuriam irrogantem, arbitratu suo, destitutum nempe auctoritate cuius est censuras irrogare et prohibitionem a Sacris.

Haec facti adiuncta querelans non negat, imo eius Procurator non obscure omnino confirmat, et in sententia Cameracensi asseruntur. Ibi

enim sic: « Attendu qu'à l'audience du 4 décembre Mr Lemire demandeur et Mr Beck défendeur ont accepté un récit du fait comme matériellement exact dans ses grandes lignes; qu'à la même audience ils ont déclaré n'y avoir lieu à enquête... ».

Quocirca factum supra narratum in suis adiunctis uti verum et a partibus admissum esse habendum dixerunt Domini.

Nihilominus sac. Lemire, animadverterunt ipsi Domini, in iudiciali audientia excepisse, se nullimode hoc scire, sibi nempe paratum fuisse oratorium Hospitii pro Sacro faciendo.

Verum, ex narratione facti eruitur hoc revera non cognovisse Lemire, neque ei fuisse propositum hunc modum evitandi publicam admirationem, quia habitum non est alloquium praevium cum Vicario, ab eoque preordinatum ad stationem viae ferratae.

Hisce praeiactis, Domini dixerunt dispiciendum esse in *iure*, an hisce facti adiunctis contineatur ea iniuria, de qua conqueritur sacerdos Lemire quaeque sit resarcienda ut idem efflagitat.

Porro heic de iniuria, non de diffamatione proprie sermo est, quippe per prohibitam celebrationem, non verbis sed facto inlata esset iuris laesio cum magno dedecore pro sacerdote.

Hanc speciem iniuriae comprehendi per ss. cc. sub tit. XXXVI, *de iniur. et damn. dat.*, lib. V, X, non est dubium, et est communis interpretatio apud DD. et in foro: siquidem verba cap. IX, nullam relinquunt ambiguitatem: haec sunt: « Si tua culpa datum est damnum, « vel iniuria irrogata ..... iure super his satisfacere te oportet, nec ignorantia te excusat, si scire debuisti ex facto tuo iniuriam verosimiliter « posse contingere vel iacturam ». Quare iure canonico habetur haec lex desumpta a iure Romano, ita enunciata in fragmento Ulpiani, 1, in Dig. *De iniur.*, 1, 47. « Iniuria ex eo dicta est quod non iure fit... § I, « Iniuriam autem fieri, Labeo ait, aut re aut verbis ».

In themate autem iniuria, si qua revera habita sit, facta est re seu prohibitione celebrandi Missam. Querelae de iniuria autem locus esse non potest, nisi doceatur iniuriam, seu iuris laesionem, factam fuisse.

In primis considerandum est an sacerdos Lemire in themate celebrandi Missam in ecclesia parochiali loci Arneke ius haberet.

Atqui quisque sacerdos ex eo quod sacri presbyteratus ordine auctus est, ius, immo officium et obligationem suscipit celebrandi Missam, quousque a legitima auctoritate, legitimis de causis, ab exercitio huius iuris non prohibeatur. Quod tamen ius nonnullis regulis est subiectum.

Siquidem exteri et peregrini clerici prohibendi sunt e celebranda Missa, nisi habeant suorum Ordinariorum litteras commendatitias, vel alias ita sint cogniti ut nulla suspicio esse possit eos esse irregularitate aut suspensione innodatos. Hoc cautum fuit in synodo Chalcedonensi cuius Decretum refertur can. 7, dist. 71, in Decret. Gratiani. Idem praecipitur in cit. cap. V, *de cleric. peregrin.*, in Decret. Greg. IX et explicavit expressius Tridentina synodus in sess. XXII *de Sacrif. Miss.*, et in sess. XXIII, cap. 16, *de Ref.*

Haec omnia declaravit S. Congr. EE. et RR. Instructione diei 12 octobris 1709, quam refert De Albertis, *De sacris utensilibus.*

Quare ius clericorum celebrandi in ecclesiis, illa excepta cui sunt adscripti, est submissum quibusdam regulis et conditionibus, adeo ut rectores ecclesiarum quemlibet sacerdotem, Sacra facere volentem, necessario admittere non teneantur.

Nulla enim est lex canonica quae vel sacerdotibus ius absolutum tribuat huiusmodi: vel parochis aliisque ecclesiarum rectoribus onus imponat, quemlibet sacerdotem celebrare volentem admittendi. Nec litterae commendatitiae proprii episcopi (vulgo *celebret*), sacerdoti has litteras exhibenti praefatum ius tribuunt: hae enim authentice testantur, sacerdotem his munitum, nulla censura aut alio canonico impedimento teneri, et ideo tuto admitti posse ad Sacrorum celebrationem: ad summum continent episcopi commendationem, qua ille sacerdotem sibi subditum, benevolentiae et caritati rectorum ecclesiarum commendat.

Unde receptum est iurisprudentia SS. RR. Congregationum, parochum aliumve ecclesiae rectorem non teneri sacerdoti celebrari volenti, subministrare paramenta sacra, aliaque ad Missae sacrificium necessaria. Sic S. Rituum Congregatio, in *Egitanien.*, die 10 iunii 1692 ad hoc quaesitum, nempe: « Ad 3. An episcopus possit cogere rectores ecclesiarum « parochialium suae dioecesis ut vinum, hostias, paramenta et cetera « ad celebrandum necessaria, subministrare presbyteris in eorum paro- « chiis commorantibus et in eorum ecclesiis celebrare volentibus, iuxta « antiquam consuetudinem? », respondit: « Episcopos non posse cogere « praedictos rectores sed hortari, et rectores recte facturos, si monitio- « nibus et hortamentis episcopi pareant » (Decret. authent., num. 96). Quam decisionem innovavit, iisdem prorsus terminis, tum quoad Capitulum curatum, in *Soanen.*, die 31 maii 1698, tum quoad parochum in *Nebien.*, die 31 martii 1703 (loc. cit., nn. 1999, 2197). Hanc disciplinam secutae sunt etiam Ss. Congregationes Concilii in *Derthonen*, 6 iulii an. 1726 ad II, et EE. et RR. in una *Montisfalisci*, 15 maii 1699 (apud Giral. ad Barb., *de off. et pot. par.*, part. I, cap. 11, n. 51-52).

Ad rem iuvat quoque advertere, in aliquibus curiis facultatem celebrandi Missam concedi expressa cautela ut sacerdotes consensum recipiant a rectore ecclesiae in qua volunt sacrificium offerre. Ita facultas quae conceditur a curia Romana, his verbis exprimitur: « Tibi, dilecto « Nobis in Christo N. N. ut in quibuscumque almae Urbis eiusque sub- « urbiorum ecclesiis, de consensu rectorum, celebrare valeas, licentiam « concedimus et impertimus »

Sed in casu quia sacerdos Lemire versabatur in sua dioecesi et in ecclesia parochiali loci Arneke pluries celebraverat de consensu eiusdem parochi, praeterea debet considerari, animadverterunt Domini, utrum iure et legitime parochus egerit, illum prohibens a Missa celebranda, unde grave incommodum et non levis famae iactura obvenit sacerdoti querelam moventi, et eiusdem querelae in hoc est fundamentum et ratio potissima.

Hac de re, certum est, parochum iurisdictione ordinaria non frui in foro externo, et reprobanda est reprobataque fuit Jansenistarum doctrina hoc asserens, quasi parochi haberent necessariam partem in hierarchia ecclesiastica (Bouix, *de par.*, p. 93 ssq., Devoti, *Inst. Can.*, I, § 87, not. 1, Wilmers, *de Chris. Eccl.*, pag. 340 ssq). Attamen parochis negari non potest quaedam externa potestas administrativa qua regunt parvam societatem, utique imperfectam, seu paroeciam sibi concreditam.

Quare docet Wernz (*Ius decret.*, II, num. 818): « Nam parochi ex « officio externa et publica possunt dare praecepta (vetitum matrimonii) « aut investigare (in examine sponsorum de impedimentis) aut mode « rate coërcere disculos: item, ex missione canonica exercent publicum « magisterium et iurisdictionem quamdam voluntariam ».

Ergo potestas parochorum, licet vera perfectaque iurisdictio fori externi non sit, tamen est potestas quaedam oeconomica vel domestica in parochiam ut societatem imperfectam quae praeter iurisdictionem fori poenitentialis, administrationem quoque vere externam habet adnexam.

Ob officium parocho commissum administrandi suam paroeciam, seu regendi aliquam portionem populi christiani, ab ea removendo in casibus particularibus, impedimenta, obstacula quae adversantur eius sanctificationi, derivatur potestas ei recognita a Doctoribus, dispensandi a lege ieiunii in casibus particularibus et pro particularibus personis: dandi veniam, item particularibus personis, non toti paroeciae, vacandi operibus servilibus in diebus festis. Ita Giraldi, *Additament. ad Barb. de par.*, p. I, c. 16, n. 3 et D. Alfonsus, *Theol. moral.*, l. III, nn. 228 et 1032. Hic sanctus Doctor scite advertit parochum non tantum interpretari legem in certo casu non obligare, quod a privato doctore praestari

posset, sed potius ex legitima consuetudine ei attributam fuisse potestatem dispensandi, tamen in casu particulari et cum certis personis urgente gravi necessitate, ad impediendas fidelium anxietates. Quam conclusionem ita tutam et fundatam habet divus Ligorius, l. cit. III, n. 1032, ut asserat: « Imo, valde probabiliter potest parochus in iis « dispensare, etiam praesente episcopo ».

Quare Domini censuerunt in casu nil obstare declarationem curiae Cameracen., se nempe nemini concessisse facultatem dñi Lemire arcendi a divinis ministeriis.

Itaque neque imperitiae aut ignorantiae argui potest sacerdos Beck, adeo ut sacerdos Lemire, ad obtinendam expetitam indemnitatem, invocare non possit praescriptionem cit. cap. 9, *De iniuriis*, iubentem, damnum esse resarciendum etsi hoc imperitia aut ignorantia alterius evenerit.

Prudenter autem se gessit parochus Beck in controverso casu, notarunt Domini. Non dixit enim ipse, dñum Lemire non posse celebrare in sua paroecia, sed censuit et praecepit ei non fas esse celebrare coram iis fidelibus, iis in adiunctis peculiaris solemnitatis, quin gravissimum spirituale detrimentum eis inferret. Libenter parochus alio in loco, veluti in ecclesia Hospitii, huic sacerdoti nedum permisisset celebrare, sed ut celebraret amicam opem contulisset. Quare suo iure usus est, imo est suo officio functus, dum vetuit sacerdoti querelanti Missam celebrare.

Quibus ex postremis animadversionibus Domini dixerunt patere, aliud certum deesse fundamentum, idemque non minus necessarium querelae iniuriarum, nempe dolum, seu animum iniurandi in parocho Beck, dum ista praecepit.

Hic enim adeo habebat alienum animum ab inferenda laesione famae istius sacerdotis, ut deliberet opportunum esse accedere ad stationem viae ferratae, eo consilio nempe persuadendi eidem sacerdoti ut sponte se abstineret a Missa dicenda in parochiali; cum omnia essent parata in ecclesia Hospitii.

In audientia dñus Lemire excepit eum latere hoc adiunctum: sed quia non petiit fieri inquisitionem iudicialem, imo eidem libenter renunciavit, praesumere licet noluisse impugnare veritatem huius facti, cuius gravitas ad effectum instantiae ab eo instauratae, certe eum effugere non poterat.

Praeterea, cetera industriae iam narrata argumenta, quibus Parochus et Vicarius conati sunt inducere hunc sacerdotem ut ipse sponte se abstineret, et quasi ex voluntate sua, a Missa dicenda, quin expressum vetitum fieret, hoc probat evidenter, ipsos persensisse maxime fore

nociturum illi sacerdoti expressum vetitum, quod pro viribus impedire sategerunt.

Ipsa Parochi agendi ratio qua ipse dño Lemire ingredienti sacrarium non restituit salutationis signum, et ipsa postrema responsio dilatoria quum nempe hunc, post longissimam moram, et tot denegationis tacita indicia, percontantem a Parocho veniam celebrandi, remittebat Vicario pro responsione, nonne significabat aperte, nolle dari apertam repulsam, praecipue tot adstantibus et audientibus fidelibus parochianis et peregrinis, ne haec nimis gravis ei evaderet? Itaque dixerunt Domini abfuisse omnimode animum iniurandi, et hinc iniuriae facinus, quod in ratione civili, per reparationem damni, emendandum esset.

Ad *ius* autem quod spectat, expressa est lex 3, § 1, *De iniur.*, in Digesto: « Iniuria ex affectu facientis consistit ». Quae in casu ne praesumi quidem potest: siquidem quando verba vel facta sunt per se iniuriosa, praesumptio est, dolum non defuisse: ex adverso, si actus ex se non est malus neque prohibitus, dolum adfuisse in agente probari debet ab eo qui querelam movit de iniuria: quippe dolus in hisce adiunctis non praesumitur. Menoch., *De praesumpt.*, lib. V, praes. 3, n. 17. Mascard., conclus. 902 et 903. Maschat., *Instit. canon.*, l. V, tit. 36, n. 6.

Parochus Beck autem ita se gessisse uti decebat prudentem populi christiani pastorem iam satis in aperto positum est. Quocirca non esse locum promotae querelae de iniuriis adversus parochum Beck consequitur.

Ad secundum Dubium gradum facientes Domini, seu ad querelam adversus dñum Delassus promotam, animadverterunt primum querelae caput in hoc situm esse, quia hic in sua ephemeride *La Semaine religieuse* excepit documentum quo asseritur dñum Lemire fuisse expunctum ab albo canonicorum. Et rem *in facto* esse primum explicandam dixerunt.

In fasciculo diei 20 maii 1911 dictae ephemeridis (in parte non officiali) edebantur hae litterae, ita enunciatae: « Mgr D'Harangier, protono-« taire apostolique, doyen du Chapitre métropolitain de Bourges nous « écrit à la date du 15 mai: " La lettre de S. G. Mgr l'archevêque-co-« adjuteur de Cambrai, au sujet de la nouvelle et scandaleuse incartade « de Mr Lemire, me porte à vous faire savoir, qu'autant qu'il est en « nous, nous sommes soustraits à la solidarité qui nous liait à ce col-« lègue encombrant. Sur l'instance que j'adressai à Mgr Dubois, au nom « du Chapitre, j'ai obtenu que le nom de Mr l'abbé Lemire fût radié « de la liste des chanoines honoraires de notre Métropole. J'avais à

« cœur de vous le notifier. La lettre de Mgr Coadjuteur justifie pleine-« ment la mesure „ ».

Cum hoc cognoverit documentum dñus Lemire illico protestatus est, et has dedit litteras moderatori ephemeridis, die 3 iunii 1911: « Je « proteste de toutes mes forces contre les odieuses accusations que « vous avez portées contre moi ..... Il est absolument faux que j'ai « cessé d'être chanoine honoraire de l'église métropolitaine de Bourges ».

Quam referens protestationem ephemeridis moderator, haec adjecit: « Mr Lemire peut venir prendre connaissance de la lettre authographe « par laquelle Mgr D'Harangier, protonotaire apostolique et doyen du « Chapitre métropolitain de Bourges, nous a informé et a voulu que par « nous fût informé le publique ... ».

Praeterea ex textu sententiae, redditae Cameraci die 8 februarii 1913, comperimus nonnulla facta fuisse a dño Delassus contestata nec querelantem contradixisse, scilicet: « Attendu ... qu'il allègue, pour « maintenir son dire, non seulement la lettre de Mgr le doyen du cha-« pitre de Bourges ... mais encore la suppression du nom de Mr Lemire « dans l'ordre diocésain de Bourges pour les années 1911, 1912, 1913: « la notoriété du fait porté à la connaissance de tous par les journaux « de l'époque, et cette particularité que la *Semaine Religieuse de Cam-« brai* a attendu que l'incident fût rendu par d'autres voies, pour le redire « à son tour ... ».

In hac publicatione reperit dñus Lemire et dolet non verba injuriosa, sed diffamationem, ex editis documentis cum veritate non cohaerentibus, sibi inlatam fuisse, et proinde, uti fassus est coram iudice primae instantiae: « Je ne demande à Mr Delassus qu'une rectification en guise « de réparation ».

Causa iuridica autem est *iniuria* diffamationis. Inquam *iniuria diffamationis*, quia si non adfuerit iniuria, diffamatio non potest imputari ad damni reparationem, quae forsan ex alio titulo repeti posset, nempe ex lege Aquilia, in Digesto *Ad legem Aquiliam*, 16.

Sed in themate reparatio expetitur ob iniuriam diffamationis. Seu heic non haberetur simplex iniuria, uti considerata est in prima quaestione, de qua potissimum cavetur in cit. tit. Decret. Gregorii IX: *De iniur. et damn. dato*, sed de diffamatione seu iniusta laesione boni nominis, facta per edita typis documenta, famam laedentia. Unde cum fiat alteri damnum per iniuriam, ista prohibetur per praescriptum cit. tituli *de iniur et damn. dat.*, pressius vero ex praescriptis cap. I, *De maledicis*, lib. V, X et ex can. I, qu. I, caus. V, in Decreto, necnon vi

legum contentarum in Pandectis, lib. 47, tit. *De iniuriis et libellis famosis.*

Omni procul dubio in themate res est de libello famoso quippe ephemeris si convincatur de diffamatione, hanc patrat per notitias typis editas in vulgus sparsas, et in hoc consistit, quoad substantiam, libellus famosus. Reiff. tit. *De iniur.*, n. 7.

Leges autem prohibentes libellum famosum se extendunt etiam ad eos qui operam praestant seu cooperantur in eorumdem divulgationem, Can. I, qu. I, caus. V, iam citat. ita se habet: « Qui in alterius famam « publice scripturam aut verba contumeliosa confixerit et repertus scripta « non probaverit, flagelletur; et qui ea prius invenerit, rumpat si non « vult actoris facti causam incurrere ». Idem conceptus sanctionis in cooperatores firmatur in l. unica Cod., l. IX, tit. 36 *de libell. famos.* praecipiente, libellos famosos destruendos esse ab iis qui eos repererint « sin « vero non statim easdem carthas vel corromperit vel igne consumpserit, « sed vim earum manifestaverit, sciat se quasi auctorem huiusmodi delicti « capitali sententia subiugandum ».

Quocirca nedum attenditur complicitatis reitas, sed ad maiorem criminis detestationem et animadversionem, statuitur eadem poena teneri auctorem principalem et complicem ex divulgatione libelli famosi.

Haec perpenderunt Domini, non ut urgere velint has leges quae ad sanctionem quod attinet certe sunt antiquatae, et hodie poenae in diffamationem patrantes sunt arbitrariae iure canonico (Reiff., loc. cit.): multo magis eiusmodi sanctiones ad rem non faciunt quia de crimine diffamationis in themate tantum postulantur effectus civiles ad indemnitatem, sed advertendam fuisse rati sunt Domini hanc efficaciam cooperationis in crimine diffamationis, quia ista animadversio excludit excusationem quae posset deduci ex facto, nempe ephemeridem eiusque moderatorem non respondere de litteris evulgatis testantibus de expunctione dñi Lemire ex albo canonicorum honorariorum, quippe hae litterae erant a suo auctore subscriptae, cuius erit respondere de facto asserto et de diffamatione forte inde sequuta. Siquidem ephemeris cooperatur efficaciter in divulgationem et hinc in crimen, si hoc revera adfuisse convincatur.

Sed evidentibus argumentis comprobatur ex parte ephemeridis eiusque moderatoris deesse necessaria elementa cooperationis delictuosae in factum diffamationis.

Primo, defuit animus iniuriandi per diffamationem, potius elementum in eiusmodi crimine, quia moderator absque ullo commentario edidit litteras ei remissas, omnia praeseferentia indicia et argumenta veritatis tum in forma, tum in substantia. In forma, quia certe erant

authenticae, scribentis subscriptione munitae: in substantia, quum ipse decanus seu caput Capituli, de suo facto fidem faceret, seu se ab Ordinario postulasse et obtinuisse expunctionem dñi Lemire ab albo canonicorum ad honorem. Praeterea ratio reddebatur quae factum reddebat non solum vero simile, sed pene necessarium: invocabatur enim attestatio Ordinarii Cameracensis qui graviter et iuste reprehendebat illius agendi rationem, presbyteri omnino indignam. Unde haec sanctio disciplinaris valde utiliter evulgabatur in dioecesi Cameracen., ut repararetur scandalum.

Adeo autem longe aberat ephemeridis moderatoris animus ab iniuria inferenda in dñum Lemire, ut statim ac edita est in ephemeride Bituricensi, haec declaratio sub die 24 iunii 1911, scilicet: « Le fait que le « nom de Mr Lemire ne figure pas cette année dans notre ordre dioce- « sain, ne saurait lui enlever son titre de chanoine honoraire de Bour- « ges », eamdem declarationem et ipse statim publici iuris fecerit.

Haec ex parte intentionis: sed ex parte quoque facti diffamationis, dñus Delassus sategit, ne ipse illius diffamator exsisteret: exspectavit enim ut aliae ephemerides antea accusatas litteras ederent, et ipse tunc tantum edidit quum, nempe, si non edidisset, suum officium moderatoris ephemeridis dioecesanae veluti proderet. Abstinuisset enim a promulgando facto quod cognoscere apprime intererat suorum condioecesanorum quando iam alibi factum erat divulgatum, uti asseruit dñus Delassus in audientia coram iudice Cameracen., neque dñus Lemire facta contestata refutare valuit.

Quocirca neque in intentione neque in facto ephemeris rea diffamationis convincitur. Neque ab eius moderatore aliquid hodie repeti potest, in famae reparationem, etsi admittatur curiam Bituricensem tunc revera non intendisse dño Lemire auferre titulum canonici honorarii.

Nam omni lege, etiam caritatis, satisfecit quum evulgaverit ephemeris, absque ulla temporis mora, declarationem a curia Bituricensi datam.

Denique heic praetermittenda non est animadversio quae in hodierna facti specie est fundamentalis, et comprobat rationem agendi dñi Delassus, non posse aestimari quasi res esset de privato negotio et de privatis personis, quarum actus et gesta non praetergrediuntur spheram alicuius familiae aut oppidi, neque in vulgus eorum bona vel mala merita disseminari non debent quin eorum modestia vel bona fama offendatur; sed quaestio est de viro rem publicam capessendi studioso et vota catholicorum ambiente, ut liceret in publicis Galliae comitiis causam catholicam defendere, tueri.

Quamobrem ii omnes qui in hodiernis statuum ordinationibus per suum suffragium influunt in ipsam reipublicae gubernationem, eligentes suum oratorem, probe scire debent quid valeant viri qui tantum honorem expetunt et tantum onus ferre non recusant.

Exinde Domini dixerunt nedum facultatem, sed officium esse eorum qui ephemerides moderantur, sedulo facta referre quae illustrant intentionem, propositum, virtutes, laudes oratorum populi, qui se indignos si reddant tanto mandato, ab electoribus in scrutiniis iudicabuntur prout res postulat. Animadverterunt tamen Domini, non exinde vero licitum esse calumniari seu facta falsa imprudenter aut leviter impingere.

Quamobrem quia expedit reipublicae ut homines publici publicae censurae subiiciantur, exinde evulgator factorum in ephemeridibus quae istorum famae nocent, non traducendus est uti vulgaris diffamator, sed praesumptio est ipsum suo officio indulsisse et non fecisse animo nocendi famae cuiuscumque: imo vero iuvandi rem publicam, ab oneribus publicis retrahendo homines admodum nefastos sibi et aliis, seu universae reipublicae.

Omnibus exploratissimum est, regulam hanc alte conclamari in foro et in scholis penes omnes excultas nationes: pro foro nostro autem sufficiat advertere quod recolit Raynaldus (Observat. *lib. I, cap. 11, § 1, n. 32, Romae, 1688*), nempe, ipsos sanctos Patres in reprehendendis doctrinis falsis et periculosis, usos esse acerrimis verbis et apertis insectationibus ad detegendas fraudes hominum qui errores in populo christiano disseminabat. Nemo tamen umquam eos accusare auderet, quasi offenderint leges iustitiae et caritatis: historia autem docet hac ratione populos defensos fuisse a vaferrimo contagio haeresum et haereticorum.

Ad secundum caput querelae quod spectat, Domini *in facto*, haec perpenderunt:

1) Articuli legis dioecesanae, quam offendisse fertur dñus Lemire ita se habent, prouti exscribuntur ab ipso advocato querelantis: « Cle« ricis quibuscumque in sacris ordinibus constitutis, sub poena suspen« sionis ipso facto incurrenda, prohibemus ne umquam intra fines « paroeciae ubi degunt in popinis edant vel bibant, nec etiam extra hos « fines in locis quae ab ipsorum habitatione, non una saltem leuca « distarent. Porro popinarum nomine intelligimus domos omnes et loca « in quibus minutim et petentibus quibusque divenduntur liquores cuius« libet generis, inibi bibendi ».

Versatur extra controversiam dñum Lemire non semel seu 2 maii 1910 et 7 maii 1911 ad publicum hospitium *La fleur de Lys* convocasse suos electores, et in concione habita non defuisse, uti mos fert, libationes ab eodem Lemire oblatas.

2) Hoc factum referens in sua ephemeride dñus Delassus ita commentatus est, ut inferret dñum Lemire certe incurrisse censuram clericis comminatam ipso facto incurrendam, quum in popinis edant vel bibant, advertens sufficere facti notorietatem ad habendum legis violatorem uti poena mulctatum. Haec asseruit uti privatus doctor et in parte non officiali suae ephemeridis.

3) Ex adverso dñus Lemire quoad ipsum factum negat se legem violasse, quia non versatus est in adiunctis in lege significatis ad poenam incurrendam. Non enim usus est hospitio publico ad edendum et bibendum, sed ibi habuit concionem ad suos electores ab ipso invitatos, et si potio cuiusdam liquoris libata est, hoc veluti per incidens et urbanitatis gratia factum est, non popinarum more, sed uti fieri solet in coetibus profanis ad ostensionem animi grati, amicitiae et gratulationis.

4) Ad ius autem quod spectat, dñus Lemire asserit nonnisi animo nocendi suas animadversiones et criminationes scripsisse dñum Delassus, quippe non usus est iure suo, sed usurpavit publicam auctoritatem Ordinario loci tantummodo competentem, videlicet declarandi poenas incursas per sententiam declaratoriam, iudiciali ordine a competente iudice edendam.

Haec argumenta hinc inde allata, sunt modo perpendenda *sub aspectu iuris,* et dispiciendum est utrum dñus Delassus in hoc usus sit sua legitima facultate, qua potitur ephemeridis moderator et scriptor, uti supra advertimus, vel potius fuerit egressus limites sui officii indulgendo cupiditati inferendi iniuriam in virum, suis placitis politicis adversum.

Dñus Delassus suam rationem agendi probat, advertens poenam *ipso facto* incurrendam, a privato quoque fideli posse declarari incursam, nullo interveniente iudice aut iudicis decreto, statim ac constet de violatione legis. Quae sententia, dixerunt Domini, quamvis apud Doctores plures nanciscatur limitationes, tamen in sua substantia est vera.

Porro Iuris canonici mens in his ferendis poenis, nuncupatis in foro et in scholis *latae sententiae,* est plectere hominem criminis reum et sibi conscium, *ipso facto,* seu ab ipso momento patrati criminis, etsi crimen sit occultum, et quin ulla interveniat iudicis declaratoria sententia.

Eiusmodi puniendi ratio est apprime conformis instituto Iuris Canonici, adnitentis in primis obtinere sanctitatem morum etiam internam: quamobrem hominem deterret a delinquendo, cum sciat, etsi occulte delinquat, tamen poenam ipsum esse incursurum.

Tamen haec poenarum inflictio est certe gravior et severior, cum anxietatibus et dubiis locum dare possit in casibus singularibus, et per se est conveniens potissimum quibusdam poenis *negativis*, et in primis, censuris, quae sunt *poenae negativae spirituales*. At tractu temporis hic gladius poenalis, succrescentibus difficultatibus coërcendi fideles in foro Ecclesiae per ordinaria iudicia, magis exerceri coepit, et ipsae *poenae positivae vindicativae* infligi coeperunt ipso facto incurrendae: sed quia hae poenae pro sua exsecutione, ut plurimum, exquirunt ministerium iudicis, hic intervenit per sententiam declaratoriam, nempe poenae declaratoriam iam incursae a momento patrati criminis. Suarez, *de Leg.*, l. V, cap. 5; Thesaur., *De poenis*, part. I, c. 5; Berardi, *Ius canon. univ.*, dis. III, l. V, *De reis per censuras coërcendis;* D'Annibale, I, n. 303. Hi Doctores notant aliquando declaratoriam esse necessariam, nempe in poenis positivis: etiam in negativis, veluti in censuris, ut plurimum esse utilem et invocandam, ut omnis cesset dubitatio, et certiores fiant fideles, officio iudicis, aliquem fidelem incurrisse poenam, et hinc certis iuribus esse interdictum.

Verum quando crimen est notorium, quippe factum nulla tergiversatione valet negari, nonne cuique fideli inferre licet et alte conclamare, salva prouti casus fert, caritate, legis violatorem poenam incurrisse quam ipso facto incurrendam ipsa lex tulit? Utique sane. Neque iuvat excipere legis violatorem aliquam semper defensionem sibi invocare posse. Nam in humanis prudenter agit, qui probabiliter agit. Videlicet quando legis ignorantia invocari non potest, uti supponimus, neque factum negari in suis substantialibus elementis, iam inferre licet, legem poenalem tali ratione latam ab Ecclesia suum effectum sortitam esse ex ipsa intentione Ecclesiae. Quare nullum habet fundamentum exceptio usurpatae auctoritatis obiectae dño Delassus quum declaraverit auctoritate privati doctoris dñum Lemire incurrisse suspensionem ipso facto latam.

In themate autem nullimode negari potest externa facti elementa continere apertam violationem praefatae legis dioecesanae: siquidem reapse sac. Lemire in popina bibit, publica taberna utens, quod lex dioecesana non permittit clericis. Non negant Domini in factispecie nonnulla haberi adiuncta quae neque praevisa sunt neque praevideri poterant a legislatore, cuius mens non erat prohibere eiusmodi coetus

sive electorales sive in alium scopum civilem et per se honestum habitos, potissimum quia hi coetus adunantur in cubilibus amplioribus ubi hospites bibere et manducare non solent: sed hae rationes visae sunt Dominis sapere subtilitates, et in lege interpretanda ratio legis non est lex.

Ceterum, abusus quos praecavere intendit lex in prohibendis clericis ab ingressu tabernae publicae intra fines suae paroeciae, non minores haberi possent si invaleret interpretatio, in iisdem tamen a clericis posse frequentari coetus electorum vel amicorum (ratio est eadem), quia tunc neque fit commercium potionum aut ciborum, neque taberna inservit ad suum ordinarium scopum.

Quamobrem etsi subtilis doctor in otio suarum lucubrationum imaginari et texere posset rationes excusationis pro huiusmodi legis violatore, tamen sensus practicus fidelium his excusationibus non commoveretur, neque minus sentiret scandalum, si clericus tabernas ingressus hac ratione se excusaret.

Iure merito proinde dixerunt Domini concludendum esse, querelae etiam quoad hoc caput nullum reperiri fundamentum.

Ultimo loco examinanda est postrema ratio querelae, nempe verba quae scribere Delassus non dubitavit in sac. Lemire, scilicet, ipsum non posse conqueri ab aliis suam dignitatem sacerdotalem proculcari, asserens: « Quant à son honneur sacerdotal, il y a longtemps que Mr l'abbé « Lemire en a fait litière ».

De homine privato cuius facinorum, quamvis pessimorum, notitia contineretur inter parietes domesticos, vel saltem non egrederetur fines loci sui domicilii, non liceret talia asserere, nisi - limitant moralistae (Card. D'Annibale, II, 260, innixus graviorum theologorum sententiae) - iam per sententiam iudicialem legitimam condemnationem iste subierit, tunc enim famae amisit ius. Quae limitatio non absolute probatur nec admittitur hodie generatim a legibus aut a iurisprudentia pro civili societate, quia condemnationis improperatio, seu *rinfaccio di condanna*, non permittitur privato civi adversus alterum, praecipue ne amittatur spes resipiscentiae in cive iam per iudicem condemnato, tamen non sine spe moralis emendationis.

At de homine publica munera obtinente, cuius mores probandi sunt ab electoribus, expedit, imo maxime interest reipublicae, ut eius mores discutiantur: asserere vero quae de sac. Lemire asseruit dñus Delassus, nullimode continet diffamationem novam. Siquidem neminem latet quaenam fuerit agendi ratio sac. Lemire a momento quo lata est infausta lex, ita dicta, separationis Ecclesiarum a statu.

Hanc legem reprobavit iure meritoque S. Sedes, et hanc aperte respuere eique adversarium se exhibere, elata fronte, non est ausus dñus Lemire, qui immo visus est magis in dies favere, adhaerere illis partibus quae eiusmodi legem omnimode foverant. Quae supra recoluimus gesta et dicta et praedicata a sac. Lemire aperte hoc comprobant.

Qui favor in Gallia habitus est ita alienus a dignitate sac. Lemire et adeo obsecundans intentioni fautorum illius legis, ut hic nuncupatus fuerit iocose et sagaciter *l'aumônier du Bloc*. Haec locutio veluti in proverbium pertransiit apud multos, eademque concinne praedicat laudes sacerdotis qui bene meritus est de adversariis Ecclesiae. Quapropter scriptor ephemeridis catholicae, dum professus est dñum Lemire suis moribus proscidisse suam dignitatem eamque proculcasse, id significavit quod multorum in opinione et aestimatione est, quodque non latet ipsos adversarios catholici nominis, aestimantes eiusmodi sacerdotem eorum causae optime inservire.

Hisce igitur omnibus perpensis, et sedulo consideratis, Christi nomine invocato, Nos Auditores de turno pro tribunali sedentes et solum Deum prae oculis habentes, dicimus, declaramus et definitive sententiamus propositis dubiis respondentes: *Negative ad utrumque* et sententias curiae Cameracen. in omnibus confirmamus. Ita pronunciamus, dñum Lemire in expensas iudiciales condemnantes, quarum taxationem Nobis reservamus, eamdemque remittimus perficiendam Revmo P. D. Ponenti.

Mandamus autem Ordinariis locorum et ministris tribunalium ad quos spectat ut exsecutioni mandent hanc nostram definitivam sententiam, et adversus reluctantes procedant ad normas sacrorum canonum et praesertim cap. 3, sess. XXI, *De reform.*, Concilii Tridentini, iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis, quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis esse iudicaverint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 27 ianuarii 1914.

M. Lega, Decanus, *Ponens*
G. Sebastianelli.
S. Many.

L. ✠ S.

Ex Cancellaria, die 27 februarii 1914.
T. Tani, *Notarius*.

SUPREMUM SIGNATURAE APOSTOLICAE TRIBUNAL

NEO-EBORACEN.

NULLITATIS SENTENTIAE ROTALIS.

(Inter Paulum Boni de Castellane et Annam Gould).

Recursus hac in Causa penes supremum Apostolicae Signaturae Tribunal interpositus, nullitatis quidem querelam afferebat in Rotalem sententiam diei 9 decembris 1911; at non ex motivis sententiae meritum attingentibus, verum ex defectu formae iudicialis; quasi, scilicet, in ea secunda penes Rotalem turnum causae pertractatione, regularis citatio partis recurrentis defuisset.

Cum tamen ex Actis evidenter constiterit citationem per regularem tramitem Parisiensis curiae diligenter missam fuisse litteris in publico diribitorio commendatis, addito onere receptionem denunciandi; atque idcirco imputandum unice esse ipsi mulieri, si litterae illae apertae ab ipsa non fuerint: eminentissimi Iudices, in plenaria sessione diei 10 ianuarii 1914, recursum reiiciendum esse decreverunt, nihil impedire declarantes, quominus in ipso S. R. Rotae Tribunali causae pertractatio prosequatur, atque ad propositum de more dubium: ***Sit-ne nulla Rotalis sententia in casu, et sit-ne locus eius circumscriptioni***, responderunt: ***Negative, salvo iure partis recurrentis alia, si quae habeat, deducendi in tertia instantia.***

Nicolaus Marini, *a Secretis.*

L. ✠ S.

Iosephus adv. Fornari, *S. T. A.*

SECRETARIA STATUS

EPISTOLAE

I.

AD R. P. D. ANTONIUM PADOVANI, EPISCOPUM TITULAREM CANOPITANUM, AUXILIAREM CREMONENSEM, DE CONSTITUENDO COMITATU PERPETUO PRO CONGRESSIONIBUS EUCHARISTICIS IN ITALIA CELEBRANDIS.

Illmo e Rmo Monsignore,

Opportunamente il Congresso dei Sacerdoti Adoratori, tenutosi in Roma nel settembre dello scorso anno, emise il voto che venisse ripresa in Italia la celebrazione dei Congressi Eucaristici Nazionali e che fosse all'uopo costituito un Comitato Permanente. Detta iniziativa è stata salutata anche dal Santo Padre con quel senso di fiduciosa aspettazione che Gli suggeriva il desiderio grande che ha, di condurre i cattolici tutti a Gesù in Sacramento. Nè al costituendo Comitato poteva designarsi miglior Presidente della S. V. Illma e Rma. È ben noto lo zelo intelligente ed operoso dal quale Ella è sempre animata, e se ne è avuta una recente prova anche nello Statuto e nel Regolamento che Ella ha avuto l'incarico di compilare pel surriferito Comitato, e che ha compilato con tanta saggezza, da farli pienamente rispondere al fine dell'opera e da ripromettere ad essa un rapido e fecondo sviluppo. Sua Santità pertanto, a Cui non ho mancato di darne conoscenza, mi dà incarico di esprimerle l'alta Sua soddisfazione e di autorizzarla a metterli in esecuzione per tre anni, onde vedere se l'esperienza ha nulla da suggerire per il loro ulteriore perfezionamento. Sono poi lieto di parteciparle che il Santo Padre resta inteso della funzione di Sottocomitato dei Congressi Eucaristici Internazionali assegnata al Comitato suddetto nell'apposito Statuto e Regolamento.

Aggiungo infine l'apostolica benedizione che l'augusto Pontefice ha impartita ben di cuore ed amplissima alla S. V. ed ai suoi collaboratori, affinchè l'abbondanza dei divini aiuti renda la presidenza di V. S.

sommamente proficua all'opera, e l'opera un grande coefficente di vita eucaristica.

Con sensi di profonda stima passo al piacere di raffermarmi

di V. S. Revma

Li 21 febbraio 1914.

Affmo per servirla

R. Card. Merry del Val.

II.

AD DESIDERATUM CARD. MERCIER, MECHLINIENSIUM ARCHIEPISCOPUM, OB PIETATIS CARITATISQUE SPECIMEN, NOMINE ETIAM CLERI POPULIQUE, BEATISSIMO PATRI EXHIBITUM.

Éminentissime Seigneur,

Le Saint-Père me confie l'agréable mission de dire à Votre Éminence la vive satisfaction que Lui a causée votre importante lettre du 23 février dernier.

Et d'abord, le Souverain Pontife a été très touché du nouvel et éloquent témoignage que le clergé et les fidèles du diocèse de Malines ont eu à cœur de Lui donner de leur fidélité, de leur attachement et de Leur dévouement filial à Son auguste Personne et au Siège Apostolique, par leur très généreuse offrande en faveur de l'Œuvre du Denier de Saint-Pierre.

C'est avec le plus vif intérêt que Sa Sainteté à pris connaissance des nouvelles que vous Lui avez communiquées en général, et particulièrement sur l'état d'esprit et sur les œuvres en votre diocèse. Le Saint-Père n'ignore pas, certes, le zèle éclairé et l'activité inlassable avec lesquels Votre Éminence gouverne le cher et vaillant diocèse confié à sa sollicitude pastorale, l'influence salutaire qu'Elle exerce sur ses prêtres et ses fidèles, et la docilité avec laquelle sa parole est écoutée. Sa Sainteté s'en réjouit, et en félicite hautement Votre Éminence.

En priant Dieu de soutenir vos forces que vous dépensez si généreusement pour le plus grand bien des âmes confiées à vos soins, et en exprimant Sa vive reconnaissance à vos chers diocésains pour l'hommage de leur piété et de leur charité filiales, le Souverain Pontife leur envoie avec effusion de cœur, à Votre Éminence en particulier, comme gage de Sa paternelle bienveillance et d'abondantes faveurs célestes, la meilleure de Ses bénédictions.

Je saisis bien volontiers cette occasion pour vous renouveler, Éminentissime Seigneur, l'hommage de la vénération profonde avec laquelle je demeure

de Votre Éminence

Du Vatican, le 6 mars 1914

Le très humble et très dévoué serviteur
R. Card. Merry del Val.

III.

AD R. P. LEONIDAM PERRIN, SUPERIOREM COLLEGII CANADENSIS, OCCASIONE VIGESIMI QUINTI ANNIVERSARII EX QUO IDEM COLLEGIUM ROMAE CONDITUM FUIT.

Monsieur le Supérieur,

Le Souverain Pontife a appris avec satisfaction que le Collège Canadien à Rome célèbre, cette année, le 25ème anniversaire de sa fondation.

Il était bien juste et naturel que le Supérieur, le Directeur, et les élèves eussent pensé à fêter ce premier jubilé de leur cher Institut qui, pendant cette période d'existence, vit inscrire au nombre de ses élèves 320 prêtres, dont la plus grande partie obtinrent les grades dans les Universités ecclésiastiques Romaines, et dont sept furent ensuite promus à la dignité de l'Épiscopat.

Après avoir puisé largement, au sein de la ville éternelle, avec la pure et saine doctrine, l'amour de l'Église et de son Chef vénéré, ces prêtres, répandus aujourd'hui dans tout le Canada, travaillent à inspirer dans les âmes qui leur sont confiées, cette même doctrine et ce même amour.

Les vingt-cinq années écoulées sont le gage d'heureuses espérances pour l'avenir du Collège Canadien et de l'Église catholique en votre cher pays.

Aussi le Souverain Pontife prend-Il volontiers part à vos fêtes en envoyant de tout cœur, avec ses vœux paternels pour cet Institut et comme gage d'abondantes faveurs célestes, aux Supérieurs, Directeurs et élèves présents et anciens de votre Collège, la bénédiction apostolique implorée.

Je saisis avec empressement cette occasion pour vous exprimer, monsieur le Supérieur, avec mes félicitations et mes meilleurs vœux, mes sentiments dévoués en Notre-Seigneur.

Le 19 mars 1914.

R. Card. Merry del Val.

DIARIUM ROMANAE CURIAE

S. CONGREGAZIONE DEI RELIGIOSI

AVVISO DI CONCORSO

Si notifica che nella sacra Congregazione dei Religiosi avrà luogo il concorso ad un posto di Ufficiale minore, per esame scritto, che si terrà il giorno 14 del prossimo maggio alle ore 8 ant.

Quegli ecclesiastici, che desiderassero prendervi parte, dovranno, entro un mese dalla data del presente avviso, esibire nella Segreteria di detta Congregazione la domanda corredata dei titoli necessarii per l'ammissione.

Roma, 28 marzo 1914.

† Donato Arciv. di Efeso, *Segretario*.

SEGRETERIA DI STATO

NOMINE

Con Biglietti della Segreteria di Stato il Santo Padre si è degnato di nominare:

16 marzo 1914. — L'Emo signor cardinale Ludovico Billot, *Protettore dell'Istituto delle Suore « du Bon Sauveur »*.

— Il revmo padre Luigi Santoro, dei Frati Minori Conventuali, *Consultore della suprema sacra Congregazione del sant'Offizio*.

18 marzo. — L'Emo signor cardinale Aristide Rinaldini, *Protettore delle Cappuccine del monastero di san Romualdo, in Fabriano*.

23 marzo. — L'Emo signor cardinale Basilio Pompilj, *Protettore dell'Ordine dei Chierici Regolari Minori*.

24 marzo 1914. — L'Emo signor cardinale Antonio Vico, *Protettore della Congregazione dei Fratelli di Nostra Signora di Lourdes, di Oostacker.*

25 marzo. — I revmi Monsignori Marco Martini, Carlo Grosso ed Enrico Dante, *Maestri soprannumerari delle Cerimonie Pontificie.*

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di nominare:

Assistente al Soglio Pontificio:

28 febbraio 1914. — Mons. Francesco Ucellini, vescovo di Cattaro.

Protonotario Apostolico ad instar participantium:

4 marzo 1914. — Mons. Giovanni Radimiri, preposito capitolare e provicario vescovile della diocesi di Cattaro.

Prelati Domestici di S. S.:

27 febbraio 1914. — Mons. Vincenzo Tailetti, canonico della cattedrale di Novara.

4 marzo. — Mons. Giuseppe Gazzi, prevosto parroco di Colorno nella diocesi di Parma.

8 marzo. — Mons. Francesco Negroni, prevosto della cattedrale e vicario generale della diocesi di Acqui.

11 marzo. — Mons. Marcello Slepicki, della diocesi di Cracovia.

15 marzo. — Mons. Tommaso C. O' Reilly, cancelliere vescovile della diocesi di Cleveland.

Con Biglietti della Segreteria di Stato, il Santo Padre si è degnato di nominare:

Camerieri Segreti Soprannumerari di S. S.:

5 marzo 1914. — Mons. Tommaso Sabatino, della diocesi di Aversa.

11 marzo. — Mons. Gaetano Vitali, della diocesi di Comacchio.

19 marzo. — Mons. Daniele Kennedy, della diocesi di Plymouth.

20 marzo. — Mons. Carlo Nikiel, della diocesi di Cracovia.

— Mons. Andrea Zajac, della medesima diocesi.

Camerieri d'onore in abito paonazzo di S. S.:

11 marzo 1914. — Mons. Giacomo Ogier, dell'archidiocesi di Chambéry.

12 marzo. — Mons. Oreste Masini, della diocesi di San Miniato.

13 marzo. — Mons. Basilio Woloszinski, della diocesi di Premislia di rito ruteno.

Cappellano Segreto d'onore di S. S.:

22 marzo 1914. — Mons. Stefano Schulz, della diocesi di Warmia.

ONORIFICENZE

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

L'Ordine della Milizia Aurata, detto dello Speron d'oro:

11 marzo 1914. — Al sig. conte Vincenzo Macchi, di Roma.

La Gran Croce dell'Ordine Piano:

11 marzo 1914. — A S. E. il sig. conte Leopoldo Berchtold, Barone di Ungarschitz, Fratting e Pullitz, presidente del Consiglio comune dei ministri d'Austria-Ungheria e ministro della Casa I. e R. e degli Affari Esteri.

11 marzo. — A S. E. il sig. conte dott. Giorgio de Hertling, presidente del consiglio dei ministri, ministro di Stato della Casa Reale e degli Affari Esteri di Baviera.

La Placca dell'Ordine Piano:

13 marzo 1914. — Al sig. comm. duca Gabriele de Rarécourt-Pimodan.

La Commenda con placca dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe militare:

11 marzo 1914. — Al Sig. colonnello Giulio Repond, comandante del Corpo della Guardia Svizzera Pontificia.

La Commenda con placca dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

1 marzo 1914. — Al sig. Costantino Hörmann, preposto governativo nella Bosnia ed Erzegovina per gli affari del culto e dell'istruzione pubblica.

15 marzo. — Al sig. Alessio Sebbowa, dell'Uganda.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

11 marzo 1914. — Al sig. conte Giuseppe Dalla Torre di Sanguinetto, presidente generale dell'Unione Popolare fra i cattolici d'Italia.

— Al sig. cav. avv. Giuseppe Barluzzi, sotto-archivista della Segreteria di Stato di S. S.

— Al sig. dott. Pietro Borromeo, di Roma.

14 marzo. — Al sig. cav. Alfredo Bourdin, della diocesi di Belley.

La Commenda dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

8 gennaio 1914. — Al sig. Rodolfo de Steiner, direttore degli Uffici Ausiliari, ed al sig. Emanuele Schwab, archivista della Casa e della Corte I. R. e dello Stato, in Austria.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

8 gennaio 1914. — Ai signori Rodolfo de Czech ed Eugenio Marsovszky, vice-segretarii aulici e ministeriali, ed al sig. Felice de Strautz, vice-console, in Austria.

4 marzo. — Al sig. avv. Alberto Sabourin, presidente della Gioventù Cattolica di Touraine nell'archidiocesi di Tours.

— Al sig. dott. Francesco Hahn, dell'archidiocesi di Colonia.

7 marzo. — Al sig. dott. Edmondo Delanglade, della diocesi di Marsiglia.

12 marzo. — Al sig. Enrico Maus, consigliere municipale di Colonia.

— Al sig. Pietro Wolter, dottore in medicina e consigliere governativo nell'archidiocesi di Colonia.

12 marzo. — Al sig. dott. Ermanno Breur, dell'archidiocesi di Colonia.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

2 marzo 1914. — Al sig. Vittore Huber, consigliere governativo di economia, dell'archidiocesi di Serajevo.

9 marzo. — Al sig. dott. Enrico Arrigo, di Roma.

14 marzo. — Al sig. Giovanni Maria De Gasperis, di Roma.

— Al sig. ing. Luigi di Virgilio, domiciliato nell'archidiocesi di Chieti.

NECROLOGIO

4 marzo 1914. — Mons. Giovanni Dérouet, vescovo tit. di Camaco, vicario apostolico di Loango (Africa centrale).

11 marzo. — Mons. Paolo Pellet, vescovo tit. di Retimo.

12 marzo. — Mons. Eugenio Cano, vescovo tit. di Tenedo.

14 marzo. — Mons. Filippo Bacciu, vescovo di Bisarchio (Sardegna).

30 marzo. — Mons. Roberto Fraser, vescovo di Dunkeld (Scozia).